

دست مرا
برای انتخاب وزیر زن
باز بگذاریدحیرت ناظران
جهانی از
تاب‌آوری
ملت ایران

در صفحات ۸، ۷ و ۹ بخوانید

پرونده‌ای برای بزرگترین رودخانه کشور

کارون

جادوی آمیخته به اندوه

احمد آل یاسین: ما سدها را بر شانه‌های مردم ساختیم

مرئضی جابریان / مهر

یادداشت

تفاوت رفتاری مورچه و گنجشک در نگهداری کارون

عباس عبیدی
روزنامه‌نگار

هنگامی که سیل فروردین ماه آمد و بحران بزرگی را در خوزستان ایجاد کرد، این پرسش مطرح شد که چرا رودخانه‌های خوزستان نتوانستند این سیل را تحمل و تخلیه کنند؟ البته پرسش‌های دیگر نیز وجود داشت؛ چرا سد کرخه پیش از رسیدن سیل، بیشتر از آنکه بود، تخلیه نشد تا سرریز نشود؟ چرا کانال‌های فرعی رودخانه‌های خوزستان نتوانستند آب‌های فراوان را تخلیه کنند؟ اصولاً چرا خرابی‌ها تا این حد زیاد بود؟ پاسخ به این پرسش‌ها فرد ناظر را به مسأله مهمی رهنمون می‌کند. اینکه ما هنوز از رفتار و آینده‌نگری مورچه درس نگرفته‌ایم و کم‌کم مثل گنجشک عمل می‌کنیم. مورچه‌ای که در فصل تابستان و پیش از آغاز بارندگی و سرما آذوقه خود را جمع‌آوری می‌کند تا زمستان از گرسنگی تلف نشود و گنجشکی که با افزایش برف و سرما و در غیاب ذخیره غذایی و کمبود خوراک قادر به ادامه حیات نیست.

موضوع این است که بارش‌های جوی دارای دوره‌های زمانی هستند. معمولاً میزانی از بارش را به‌عنوان متوسط سالانه بارش در هر حوزه آبی محاسبه می‌کنند، ولی این متوسط یک حداقل و حداکثری دارد. فرض کنید متوسط بارش سالانه ۱۰۰ واحد باشد. در کوتاه‌مدت و طی مثلاً ۱۰ سال حداکثر ۱۵۰ و حداقل ۵۰ واحد بارش سالانه وجود دارد. در ۵۰ سال ممکن است حداکثر بارش در یک سال به ۲۵۰ و ۳۰۰ هم برسد. در صدسال ممکن است یک بار به ۷۰۰ واحد هم برسد و در هزارسال ممکن است یک بار به ۱۲۰۰ واحد

هم برسد. پرسش این است که ما باید خود را با کدام وضع حداکثر بارش تطبیق دهیم؟ به‌طور معمول اگر می‌خواهیم سد بسازیم، حتی تا حداکثر دبی چند هزار ساله را نیز در نظر می‌گیرند، زیرا اگر یک احتمال هم به بارش زیاد باشد، باید به خرابی سد حساس بود، زیرا خسارت آن وحشتناک است. ولی اگر بخواهیم کشاورزی و قدری سرمایه‌گذاری کنیم، محاسبه براساس بارش دوره چند ساله نیز کفایت می‌کند. کافی است پنج سال بهره‌برداری کنیم، بعد سیل بیاید و اراضی خراب شود. مسأله چندان مهمی نیست. جامعه ایران در گذشته مثل هر جامعه دیگری در وضع طبیعی قرار داشت، قدرت انسانی برای دخل و تصرف در طبیعت اندک و سیر امور عادی بود، ولی از هنگامی که توانست در طبیعت تصرف جدی کند، نیازش به آب بیشتر و در نتیجه منابع آبی آن کم شد. امکان دخل و تصرف در کنار رودخانه یا احداث پل یا حتی داخل رودخانه‌ها فراهم و به مرور دبی آب عبوری کمتر شد. سدها ساخته، رسوبات زیاد و خطر سیل برطرف شد. مردم کم‌کم به حریم رودخانه‌ها تجاوز کردند و دولت‌ها هم به مصلحت خود سکوت و شاید هم تشویق کردند. حتی داخل رودخانه!! رستوران ساختند تا مردم لذت بیشتری ببرند. پل‌های گوناگون ساختند و ده‌ها سال هیچ اتفاقی نیفتاد. ولی هنگامی که یکی از بارش‌های ۲۰۰ تا ۵۰۰ ساله آمد، همه ماجرا عوض شد. سدها مجبور به تخلیه شدند و نتوانستند جلوی سیل را بگیرند. رودخانه‌ها قادر بر عبور این آب نبودند، در نتیجه خسارت‌ها در ابعاد گسترده‌ای خود را نشان داد.

ساختار رفتاری ما در ایران چه در میان مردم یا مدیران مثل گنجشک است، درحالی‌که ما باید از مورچه درس بگیریم و آینده‌نگر باشیم. منافع اندک امروز را به زیان‌های فراوان آینده ترجیح ندهیم. کارون نماد این وضع رفتاری ما است. □

یادداشت

شفاف‌سازی کنید

به مناسبت روز زن، رئیس جمهوری نکته‌ای را اظهار داشت که انتظار می‌رفت خیلی پیش از این، آن را آشکار می‌کرد. ایشان گفت: «در انتخاب وزیر زن دست رئیس جمهوری را باز بگذارید.»

نخستین مسأله مهم دادن فرصت برابر و فضای رقابت سالم در جامعه برای زنان جامعه است. دیدگاه همه ما نسبت به مقام زن باید تصحیح بشود. ما به زنان می‌گوییم جنس دوم نداریم، زن و مرد مساوی هستند، هر دو انسان هستند و هر دو دارای کمالات‌اند. اما این گفتن کافی نیست. در مقام عمل، در مقام قانون‌گذاری و در مقام اجرا ما باید این حقیقت را ببینیم.»

پرسشی که برای هر شهروندی پیش می‌آید، این است که چرا این اتفاق یعنی انتخاب وزیر زن در دولت قبلی رخ داد، ولی در دولت‌های اصلاحات و اعتدال مانع از انجام آن می‌شوند؟ اگر نیمی از شهروندان را زنان تشکیل می‌دهند، آیا حق ندارند بدانند چرا و چه کسانی و با چه منطقی مانع از حضور زنان در پست‌های مدیریتی می‌شوند؟ شاید برخی معتقد باشند زنان به لحاظ اجرایی هنوز صلاحیت‌های لازم را کسب نکرده‌اند، ولی چنین ادعایی به کلی نادرست است، زیرا در سطح معاونت وزرا و حتی معاونت ریاست جمهوری زنان زیادی هستند که صلاحیت‌های خود را به اثبات رسانده‌اند.

حتی اگر چنین ادعایی را هم بپذیریم، آنگاه این پرسش پیش می‌آید که وضع جامعه چگونه است که با وجود این تعداد زیاد از زنان تحصیلکرده هنوز شرایط لازم فراهم نشده است که آنان صلاحیت‌ها و تجربیات لازم را کسب کنند؟ این درد بزرگتری خواهد بود. ممکن است گفته شود این خلاف قانون یا شرع است. در این صورت باید گفت پس چرا در دولت قبلی شاهد چنین اتفاقی بودیم؟ به‌علاوه چرا کسانی که آن را مخالف قانون یا شرع می‌دانند، صریحاً مستندات و ادعاهای خود را بیان نمی‌کنند؟

این چه وضعی است که افراد در پشت پرده عمل می‌کنند و حاضر نیستند مسئولیت رفتار و گفتار خود را در عرصه عمومی بپذیرند.

ادامه در صفحه ۱۰

۳ صفحه

جواد ظریف در مونیخ:

دونالد ترامپ را گمراه
کرده‌اندبانوی امدادگر دارنده نشان ایثار
هلال احمر در گفت‌وگو با «شهروند»:ثابت قدم در بشردوستی
با اتکا به الگوهای ایثارروایت پدر و پزشک جراح از اصابت گلوله
ساجمه‌ای به سر پسر بچه ۲ سالهخنده‌های «علی» کوچولو
پس از معجزه نجاتمحاكمه محترمانه
اسکوچیچ

۱۳ صفحه

۱۱ صفحه

۳ صفحه